R O M Â N I A
CURTEA DE APEL BUCUREŞTI
SECŢIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ŞI FISCAL

DOSAR NR. 496/2/2017

SENTINŢA CIVILĂ NR. 1298
ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 10.04.2017
CURTEA CONSTITUITĂ DIN :
PREŞEDINTE: FLOREA IONEL
GREFIER : DUICĂ DANIELA

Pe rolul instanţei se află spre soluţionare cererea de chemare în judecată formulată de reclamatul **Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii** în contradictoriu cu pârâtul **Năstase Ion** având ca obiect „constatarea calităţii de lucrător/colaborator al Securităţii".

La apelul nominal făcut în şedinţă publică au răspuns: reclamantul, prin consilier juridic şi pârâtul personal.

Procedura de citare a părţilor este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de şedinţă, după care:

La interpelarea instanţei privind motivul prezenţei sale în faţa instanţei, pârâtul arată că a semnat angajamentul despre care se face vorbire însă nu a furnizat niciun fel de informaţii. Arată că era şofer, sosea seara târziu acasă iar persoanele, presupus a fi fost ascultate, locuiau la o distanţă considerabilă faţă de casa sa, pe când secţia de poliţie era vecină cu casa sa.

Nefiind alte cereri de formulat, excepţii de invocat şi probe de administrat, Curtea constată cauza în stare de judecată şi acordă cuvântul pe fond.

Reclamantul, prin consilier juridic, solicită admiterea acţiunii astfel cum a fost formulată, urmând a se constata calitatea pârâtului de colaborator al securităţii. Prin informaţiile furnizate s-a îngrădit dreptul la viaţă privată şi a dreptului de liberate de exprimare.

Pârâtul, având cuvântul, lasă la aprecierea instanţei cu privire la soluţia ce urmează a fi pronunţată.

Curtea reţine cauza în pronunţare.

CURTEA,

Deliberând asupra prezentei cereri, reţine următoarele:

Prin cererea înregistrată la data de 18.01.2017, reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii a solicitat, în contradictoriu cu pârâtul Năstase Ion, pronunţarea unei hotărâri judecătoreşti prin care să se aprecieze asupra calităţii de colaborator al Securităţii în ceea ce-l priveşte pe pârât.

Motivând cererea sa, reclamantul arată că pârâtul Năstase Ion ocupă funcţia de membru al Consiliului Local al comunei Gostinari, judeţul Giurgiu.

Conform prevederilor art. 3 lit. g), coroborat cu art. 5 alin. 1 teza II din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 293/2008, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii verifică din oficiu, sub aspectul constatării calităţii de lucrător al Securităţii sau de colaborator al acesteia, persoanele care au candidat, au fost alese sau numite în demnităţile ori în funcţiile prevăzute la art. 3 lit. b) - h) .

Aşa cum rezultă şi din cuprinsul Notei de Constatare nr. DI/I/1042/25.05.2016, domnul Năstase Ion a fost recrutat la data de 27.10.1982, pentru încadrarea informativă a locuitorilor comunei Gostinari, judeţul Giurgiu. A semnat un Angajament olograf, preluând numele conspirativ „MUREŞAN".

În concluzie, s-a solicitat să se aprecieze asupra calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârât, analizând relevanța, în lumina prevederilor art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008, a materialelor reținute în Nota de Constatare nr. DI/I/1042/25.05.2016.

Astfel, pentru colaborarea prin furnizare de informații trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1.Informațiile furnizate Securității să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

Reține, astfel, Nota informativă furnizată de pârât sub numele conspirativ „ Mureșan", la data de 10.05.1989 și identificată în dosarul nr. I 0925535 (cotă C.N.S.A.S.) referitoare la ascultarea și colportarea știrilor transmise de postul de radio „ Europa Liberă".

-„ sursa vă informează că în urmă cu 2 săptămâni, în timp ce mă aflam în stația de autobuz, unde se aflau mai multe persoane, printre care și I.D. din com. Gostinari, care spunea cu voce tare că a ascultat la radio pe postul Europa Liberă că țara noastră nu o duce bine, că politica partidului nu este bună. De asemenea, nu găsește nimic pe piață și că o ducem din ce în ce mai greu. " (10925535, f. 6).

După cum se știe, înainte de 1989, ascultarea emisiunilor posturilor de radio interzise, în primul rând ale Europei Libere, constituia un act de sfidare a regimului.

Este notorie împrejurarea că emisiunile acestui post de radio erau bruiate de autoritățile comuniste datorită faptului că Europa Liberă, încă de la înființare, a reprezentat pentru români, dacă nu singura, atunci principala sursă obiectivă de informații. Mai mult, Europa Liberă a criticat constant abuzurile exercitate de dictatura comunistă, militând pentru reinstaurarea în România și în celelalte state est-europene a unor regimuri democratice și a statului de drept.

Pentru aceste motive regimul comunist încerca să limiteze prin orice mijloace (bruiajul era cel mai cunoscut dintre ele) audierea emisiunilor acestui post.

De asemenea, în materia deconspirării Securității, o parte semnificativă a denunțurilor referitoare la atitudini potrivnice regimului comunist se referea fie la ascultarea Europei Libere, fie la „colportarea" știrilor difuzate de post.

De altfel, ca urmare a informațiilor furnizate de sursele din rețea, care îl semnalau pe D.I. cu „manifestări necorespunzătoare" și ca auditor și colportor al știrilor posturilor de radio străine, organele de securitate au decis cercetarea informativă și ulterior avertizarea acestuia (dosar nr. I 0925535 - cotă C.N.S.A.S., f. 7, 10). în vederea „verificării" informațiilor obținute prin rețea, la 23.06.1989 au solicitat și au obținut declarații de la Năstase Ion și un alt consătean, referitoare la manifestările titularului dosarului.

Pentru argumentele expuse, prima condiție impusă de legiuitor în constatarea calității de colaborator, este asigurată.

2. Informațiile prevăzute la punctul 1 să vizeze îngrădirea drepturilor si libertăților fundamentale ale omului.

Și această condiție este asigurată deoarece, nu se poate reține că furnizarea unor informații de asemenea natură nu a fost făcută conștient, având reprezentarea clară a faptului că relatări ca cele prezentate anterior nu rămâneau fără urmări. Altfel spus, prin furnizarea acestor informații, pârâtul a conștientizat că asupra persoanelor la care s-a referit în delațiunea sa se pot lua măsuri de urmărire și verificare (încălcarea dreptului la viață privată) și, prin urmare, a vizat această consecință.

În concluzie, informațiile furnizate de domnul Năstase Ion au vizat îngrădirea dreptului la viață privată, prevăzut de art. 17 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice și a dreptului la libertatea de exprimare, prevăzut de art. 28 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice.

În dovedirea susținerilor, reclamantul a depus la dosar înscrisurile menționate în cuprinsul acțiunii.

Pârâtul, legal citat, nu a depus întâmpinare, însă prezent în instanță a recunoscut semnarea angajamentului de colaborare.

Curtea de Apel Bucureşti, verificându-şi din oficiu competenţa în temeiul disp. art. 131 cod proc. civilă, a apreciat că este competentă material să soluţioneze prezenta pricină în conformitate cu prevederile art. 96 alin. 1 cod proc. civilă, şi disp. OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 293/2008.

Analizând actele şi lucrările dosarului, Curtea constată că în cauză sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, pentru a se constata calitatea pârâtului de colaborator al Securităţii, motiv pentru care prezenta acţiune este întemeiată şi urmează a fi admisă, pentru următoarele considerente:

Cu titlu preliminar, Curtea reţine că în preambulul O.U.G. nr. 24/2008 se arată că „în perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945-22 decembrie 1989, puterea comunistă a exercitat, în special prin organele securităţii statului, parte a poliţiei politice, o permanentă teroare împotriva cetăţenilor ţării, drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale".

Din analiza preambulului şi a prevederilor OUG nr. 24/2008 rezultă că raţiunea adoptării acestui act normativ derivă din necesitatea cunoaşterii de către membrii unei societăţi postcomuniste a fostului regim totalitar, depăşirii nivelului organizatoric, intelectual şi moral impus de un sistem caracterizat prin structuri şi moduri de gândire inadecvate, respectării drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, creării unei culturi politice autentice şi a unei societăţi civilizate, verificării a posteriori a comportamentului persoanelor care în prezent candidează pentru sau ocupă demnităţi ori funcţii publice (aflându-se în situaţia de a fi garanţii Constituţiei şi ai democraţiei) ori deţin titluri care implică o dimensiune morală primordială, legea neavând un scop punitiv şi neinstituind o responsabilitate penală a celor în privinţa cărora se va constata că au fost lucrători sau colaboratori ai Securităţii.

Sub aspectul care interesează în cauză, Curtea reţine că OUG nr. 24/2008 urmăreşte scopul de deconspirare, indicat în preambul, a persoanelor care au contribuit la instrumentarea dosarelor întocmite de Securitate sau care au efectuat activităţile prevăzute de actul normativ respectiv, prin consemnarea publică (publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, şi punerea la dispoziţia mijloacelor de informare în masă de către reclamantul C.N.S.A.S.) a celor care ocupă demnităţile sau funcţiile enumerate în art. 3, precum şi a celor care îşi manifestă intenţia de a candida pentru alegerea sau numirea în aceste demnităţi sau funcţii publice, actul normativ antrenând doar eventuale consecinţe de ordin moral în privinţa celor care au încălcat drepturile şi libertăţile fundamentale ale altora în perioada dictaturii comuniste.

Prin urmare, rolul instanţei învestite cu soluţionarea unei acţiuni în constatarea calităţii de colaborator sau, după caz, de lucrător al Securităţii, nu este acela de a stabili vinovaţii, de a aplica pedepse şi de a le individualiza, nerealizând o justiţie retributivă, ci doar de a verifica, pe baza copiilor certificate de pe documentele aflate în arhiva reclamantului C.N.S.A.S. şi a probelor administrate de pârât, întrunirea cumulativă a condiţiilor prevăzute de lege pentru existenţa calităţii în discuţie, raţiunea legii şi rolul instanţei fiind în acord cu principiile stabilite prin jurisprudenţa C.E.D.O, ca expresie a celor mai înalte idei despre justiţie şi echitate (a se vedea hotărârea de Mare Cameră pronunţată la data de 16.03.2006 în cauza Zdanoka contra Letoniei; decizia de inadmisibilitate din 22.11.2001 în cauza Knauth contra Germaniei).

Aşadar, prin reglementarea prevăzută de OUG nr. 24/2008, legiuitorul a urmărit deconspirarea prin consemnarea publică a persoanelor care au participat la activitatea de poliţie politică comunistă, fără să promoveze răspunderea juridică a acestora şi fără să creeze premisele unei forme de răspundere colectivă, pentru simpla participare la activitatea serviciilor de informaţii, în condiţiile lipsei de vinovăţie şi a vreunei încălcări a drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în fiecare caz în parte (în acelaşi sens pronunţându-se şi Curtea Constituţională prin decizia nr. 530/09.04.2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 430/24.06.2009).

În cauza de față, Curtea reține că domnul Năstase Ion a fost recrutat la data de 27.10.1982, pentru încadrarea informativă a locuitorilor comunei Gostinari, județul Giurgiu. A semnat un Angajament olograf, preluând numele conspirativ „MUREŞAN".

În acest context, Curtea observă declarația pârâtului de la acest termen de judecată, în sensul că a semnat anumite documente primite de la lucrătorii Secției de Poliție.

Prin urmare, Curtea observă că pârâtul nu a contestat faptul că ar fi scris şi semnat notele informative depuse la dosar.

Cu titlu preliminar, Curtea reține că prezintă relevanță în soluționarea prezentei cauze următoarea notă informativă.

Nota informativă furnizată de pârât sub numele conspirativ „ Mureşan", la data de 10.05.1989 şi identificată în dosarul nr. I 0925535 (cotă C.N.S.A.S.) referitoare la ascultarea şi colportarea ştirilor transmise de postul de radio „ Europa Liberă". -„ sursa vă informează că în urmă cu 2 săptămâni, în timp ce mă aflam în stația de autobuz, unde se aflau mai multe persoane, printre care şi I.D. din com. Gostinari, care spunea cu voce tare că a ascultat la radio pe postul Europa Liberă că țara noastră nu o duce bine, că politica partidului nu este bună. De asemenea, nu găseşte nimic pe piață şi că o ducem din ce în ce mai greu. " (10925535, f. 6).

În drept, instanța reține că potrivit art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securității, aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008, prin colaborator al Securității se înțelege persoana care a furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note şi rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist şi care au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului. (...) Colaborator al Securității este şi persoana care a înlesnit culegerea de informații de la alte persoane, prin punerea voluntară la dispoziția Securității a locuinței sau a altui spațiu pe care îl deținea, precum şi cei care, având calitatea de rezidenți ai Securității, coordonau activitatea informatorilor.

Aşadar, prima condiție ce trebuie îndeplinită pentru a se constata că o persoană a avut calitatea de colaborator al Securității este aceea ca această persoană să fi furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note şi rapoarte scrise, a doua condiție vizează calitatea informației furnizate, în sensul că prin aceste informații se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist, iar a treia condiție se referă la efectele furnizării informațiilor, în sensul că au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului.

Din probele administrate în cauză de reclamant, reiese că prima condiție impusă de dispozițiile legale precitate este îndeplinită, pe parcursul colaborării cu organele de Securitate, pârâtul furnizând informații sub formă de note scrise despre atitudini potrivnice regimului totalitar comunist, astfel cum acestea au fost detaliat anterior.

În raport de conținutul înscrisurilor depuse la dosarul cauzei, Curtea reține că, prin informațiile furnizate, pârâtul a denunțat atitudini considerate a fi potrivnice regimului totalitar, iar acestea vizau îngrădirea dreptul la secretul corespondenței, la libera circulație şi la libertatea de exprimare a persoanelor vizate în notele informative întocmite, fiind de natură a atrage consecințe negative asupra persoanelor indicate.

De altfel, ca urmare a informațiilor furnizate de sursele din rețea, care îl semnalau pe D.l. cu „manifestări necorespunzătoare" şi ca auditor şi colportor al ştirilor posturilor de radio străine, organele de securitate au decis cercetarea informativă şi ulterior avertizarea acestuia (dosar nr. I 0925535 - cotă C.N.S.A.S., f. 7, 10). În vederea „verificării" informațiilor obținute prin rețea, la 23.06.1989 au solicitat şi au obținut declarații de la Năstase Ion şi un alt consătean, referitoare la manifestările titularului dosarului.

Sub aspectul celei de-a treia condiții enunțate, Curtea observă că interpretările gramaticală, logico - sistematică şi teleologică ale prevederilor legale anterior indicate, conduc la concluzia certă că nu este necesar, pentru ca o persoană să fie încadrată în categoria colaboratorilor poliției politice, ca activitatea acesteia să fie adus efectiv atingere drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului, fiind suficient ca ea să fi fost îndreptată împotriva acestor drepturi şi libertăți şi să fi fost aptă să le aducă atingere.

Activitatea concretă a pârâtului, astfel cum rezultă din materialul probator, a determinat o supraveghere îndeaproape a persoanelor despre care dăduse informaţii. În concluzie, informaţiile furnizate de pârât au îngrădit dreptul la secretul corespondenţei, dreptul la libera circulaţie şi libertatea de exprimare prevăzute de art. 28 şi art. 33 din Constituţia României din 1965, coroborat cu art. 19 din Pactul Internaţional cu privire la Drepturile Civile şi Politice, precum şi dreptul la viaţă privată prevăzut de art.17 din Pactul Internaţional cu privire la Drepturile Civile şi Politice.

Nu în ultimul rând, instanţa observă că în cauză nu sunt incidente dispoziţiile art. 2 lit. b) teza a II-a din OUG nr. 24/2008, care reglementează o situaţie de excepţie în care persoana care a furnizat informaţii Securităţii nu este considerată colaborator.

În acest sens, Curtea reţine că, fiind o normă de excepţie, prevederile art. 2 lit. b) teza a II-a din OUG nr. 24/2008 sunt de strictă interpretare şi aplicare, neputând fi extinse şi la alte situaţii de fapt ce nu se circumscriu direct normei legale.

De asemenea, Curtea reţine că, pentru a fi incidente aceste prevederi, este necesar ca informaţiile să fi fost cuprinse în declaraţii, procesele-verbale de interogatoriu sau de confruntare, date în timpul anchetei şi procesului, în stare de libertate, de reţinere ori de arest, pentru motive politice privind cauza pentru care a fost fie cercetată, fie judecată şi condamnată. Or, în cauza de faţă, pârâtul nu a fost judecat şi condamnat pentru motive politice, nefiind îndeplinită situaţia premisă prevăzută de textul legal anterior citat.

Prin urmare, instanţa de judecată sesizată urmare a aprobării notei de constatare, analizând cererea în raport de ansamblul probator administrat în cauză, apreciază că CNSAS, în calitate de reclamant, a făcut dovada susţinerilor sale, astfel încât urmează să constate calitatea pârâtului de colaborator al Securităţii.

Aşadar, fiind îndeplinite în cauză toate condiţiile legale evocate anterior, Curtea apreciază că prezenta acţiune este întemeiată, urmând a o admite, în temeiul art.11 raportat la art.2 lit.b din OUG 24/2008, şi a constata calitatea pârâtului de colaborator al Securităţii în sensul legii.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂŞTE

Admite cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul **Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii,** cu sediul în Bucureşti, str. Matei Basarab nr. 55-57, sector 3 în contradictoriu cu pârâtul **Năstase Ion**, domiciliat în judeţ Giurgiu, comuna ....

Constată că pârâtul a fost colaborator al Securităţii în sensul art. 2 lit. b din O.U.G.nr. 24/2008.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare; recursul se va depune la Curtea de Apel Bucureşti.

Pronunţată în şedinţă publică, azi 10.04.2017.

PREŞEDINTE
IONEL FLOREA

GREFIER
DANIELA DUICĂ

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREŞTI
SECŢIA
Prezenta copie, fiind conformă cu originalul aflat în dosarul acestei instanţe Nr. 496/2/2017 se legalizează de noi.
GREFIER ŞEF,

Red. I.F.
Dact. I.F.
2 ex/2 com.

S-a anulat chitanţa/foaia de vărsământ Nr. ..../ .... în sumă de .... lei.
GREFIER ŞEF,

16-05-2017